

від організації або психологічної допомоги, наприклад, достатньо консультації; чим нижче рівень суб'єктності – тим вищі очікування, вимоги, і навіть узалежненість транс*персони відносно ЛГБТ або правової організації.

Висновки.

Транс*перехід передбачає вторинну гендерну соціалізацію особи, набуття нового соціального капіталу, побудову нової комунікативної мережі, іноді і побудову абсолютно нового життя. Ці процеси доволі часто утруднені як внутрішньопсихологічними так і зовнішньопсихологічними факторами. Максимальну довіру та можливість прийняття допомоги викликають інші транс*персони, як носії і успішного досвіду переходу, так і ті хто може «по-справжньому» зрозуміти і прийняти. Значний підтримуючий потенціал має транс*спільнота. Проте для того щоб спертися на нього потрібно мати необхідні соціальні компетенції. Максимально ефективна програма допомоги транс*особі повинна спиратися на оптимізацію процесу вторинної гендерної соціалізації, активізацію набуття соціального капіталу, підсилення здатності до самоприйняття та активізацію суб'єктної позиції транс*персони.

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ФЕНОМЕНУ «СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ПРОЄКТУВАННЯ»

Пархоменко Ірина Анатоліївна
аспірант другого року навчання ЗНУ
Горбань Галина Олександрівна
наук. кер.: д.психол. наук, доцент

Актуальність дослідження із теоретико-методологічним обґрунтуванням проблеми.

Умови існування в соціальному просторі, кидають особистості постійні виклики, вимагають постійного руху та розвитку. Насамперед, це стосується здатності бути автором власного життя, оволодіння навичками керувати та прогнозувати власне майбутнє. Адже, актуальною, для сучасної молоді, постає потреба у самовизначенні, готовності приймати життєво-важливі (стратегічні) рішення в процесі усвідомлення власної «Я-концепції» та подальшому прогнозуванні й реалізації життєвого сценарію. Натомість, незадоволеність цих надважливих екзистенційних потреб, неможливість створювати власний життєвий сценарій, відсутність здатності прогнозування, формує в особистості певну напругу, невизначеність, розгубленість та ймовірну втрату сенсу життя.

Виходячи з цього, виникає необхідність у створенні механізмів побудови моделі-плану майбутнього, як засобу усвідомлення реалістичності власної мети, позбавленні від страхів перед невідомим, формуванні впевненості у власній значущості та важливості для суспільства, здатності діяти виходячи з особистих задумів. Усі ці, зазначені, компоненти є складовими проектної діяльності особистості як невід'ємної частини успішної самореалізації.

Проблема соціально-психологічного проектування є предметом вивчення багатьох дослідників: визначення соціально-психологічних засад процесу проектування (О. Безпалько, М. Семиліт), самопроектування особистості в різні періоди життя (М. Смульсон, Н. Чепелева), процеси життєпроектування як рефлексія пережитих особистістю подій, етапів розвитку її екзистенційного проєкту життя (В. Франкл, Н. Чуєва, О. Сапогова), соціально-педагогічне проектування (В. Киричук), можливості та обмеження в процесі проектування (В. Розін). Проте, не зважаючи на велику кількість наявних досліджень за даною темою, вона потребує більш детального вивчення, аналізу та переосмислення досліджуваного феномену.

Метою дослідження є визначення дефініції «соціально-психологічне проектування»

як механізму побудови власного майбутнього.

Результати теоретичного аналізу проблеми. Наразі, термін «проектування» широко використовується як у різних галузях, так і на багатьох рівнях суспільного життя. Насамперед, його використання пов'язане з технічними спеціальностями, архітектурою, конструюванням тощо. Проте, з другої половини ХХ століття термін «проектування» починає впроваджуватись у соціальні та гуманітарні сфери життєдіяльності суспільства.

Історичне визначення слова «проект» походить від латинського «projectus», що означає «кинутий уперед». Тобто, на нашу думку, це є певний прообраз бажаного майбутнього об'єкта чи явища, процес створення якого передбачає поетапну побудову плану з чіткими кроками, задачами та термінами їх реалізації, розробку можливих варіантів вирішення проблеми (вимірювані результати) і визначену кількість та якість, необхідних для його реалізації, ресурсів. Таким чином, проектування слід розглядати як визначення версій розвитку певного явища чи об'єкта; конструювання варіантів оптимального майбутнього стану об'єкта; форму випереджального відображення і перетворення дійсності; ухвалення рішень в умовах невизначеності.

Проте, враховуючи той факт, що процес проектування може відбуватися у різних суспільних сферах життя (інженерній, політичній, соціокультурній, педагогічній, особистісній тощо), необхідно зазначити неоднозначність визначення терміну «проектування» в кожній з цих сфер. Особливий інтерес для нас представляє соціально-психологічне проектування, як науково-теоретична і водночас практична діяльність індивіда чи групи спрямована на реалізацію соціально-значущої мети.

На основі аналізу наукових матеріалів нами було виокремлено низку підходів до визначення сутності феномену соціально-психологічного проектування: об'єктно-орієнтований, в якому проектування виступає як форма творчого цілепокладання, що має за мету створення нового чи реконструювання існуючого об'єкта (Дж. Джонс, Т. Дрідзе, Ю. Лях); соціально-керівницький (А. Мельниченко, Ю. Резнік, А. Ячний), який розглядає соціальну інженерію як технічну діяльність щодо вдосконалення організації виробництва з урахуванням соціальних факторів, спрямовану на поліпшення умов праці; проблемно-орієнтований (Н. Драгомирецька, В. Гура, Т. Ткач), який ставить за мету створення соціальних конструкцій та розробку теорії і методології прогностичної соціально-проектної діяльності; особистісно-орієнтований (Е. Калмикова, М. Уайт, Н. Чепелева), за яким проектування розглядається через особистість як завдання, у процесі розв'язання якого людині слід осмислити власне життя; професійно-орієнтований (Н. Білик, В. Семиченко), за яким проектування розглядається як чинник, що суттєво впливає на розвиток професійної майстерності в конкретному виді діяльності тощо. В процесі аналізу літературних джерел стає очевидним той факт, що проблема соціально-психологічного проектування відрізняється складністю та багатогранністю, і при її вирішенні необхідно враховувати умови, в яких будуть реалізовуватися визначені проектні цілі.

Висновки. Таким чином, можна стверджувати, що соціально-психологічне проектування, наразі, один з найактуальніших напрямів сучасної психологічної практики. Воно є засобом керування соціальним майбутнім, структуризації особистісних цілей, побудови конкретних кроків для реалізації власного життєвого сценарію. Адже, оволодіння технологіями соціально-психологічного проектування сприяє якісному життєздійсненню та гармонійному входженню в мінливі умови сьогодення.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
кафедра психології
ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ імені Г.С. КОСТЮКА НАПН України
лабораторія організаційної та соціальної психології
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ НАПН України
лабораторія психології мас і спільнот
ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ
кафедра психології

МАТЕРІАЛИ

IV Всеукраїнської науково-практичної конференції

ІНТЕГРАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ШЛЯХИ ЇЇ РОЗВИТКУ

15-16 жовтня 2020 р.
м. Запоріжжя

Запоріжжя
2020

УДК 159.9:005.591.452:005.591.3(063)
ББК Ю9л0

*Рекомендовано до друку вченою радою Запорізького національного університету
Протокол № 3 від 27.10.2020*

Редакційна рада:

Карамушка Л.М. член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, професор, заступник директора з науково-організаційної роботи та міжнародних наукових зв'язків Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, завідувач лабораторії організаційної та соціальної психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України

Губа Н.О., кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології Запорізького національного університету

Коробка Л.М., кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, завідувач лабораторії психології мас і спільнот Інституту соціальної та політичної психології НАПН України

Пріб Г.А., доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри психології Інституту підготовки кадрів Державної служби зайнятості України

Ткалич М.Г., доктор психологічних наук, професор кафедри психології Інституту підготовки кадрів Державної служби зайнятості України

Інтеграційні можливості сучасної психології та шляхи її розвитку. Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (15-16 жовтня 2020 року, м. Запоріжжя). – Запорізький національний університет. – Запоріжжя: ЗНУ, 2015. – 160 с.

У збірнику представлені матеріали доповідей та повідомлень учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інтеграційні можливості сучасної психології та шляхи її розвитку», що розкривають сучасний стан та перспективи розвитку психологічної науки і практики в галузі організаційної психології в Україні та за її межами.

© ЗНУ, 2020
© Автори, 2020

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ ТА СПІЛЬНОТИ: КРИЗА ТА РОЗВИТОК

Ашурбекова А.П. Маніпуляції у формуванні іміджу політичного лідера	7
Вагабова А.О. Психологічні особливості турботи як одного з проявів почуття любові особистості	8
Васютинський В.О. Колективний нарцисизм у міжетнічних поставках українських студентів: регіональний вимір	10
Гордієнко О.І. Психологічні особливості жінок в ситуаціях нормативної кризи дорослості	12
Гусєв І.М. Психологічні особливості медіакомунікації стигматизованих меншин (на прикладі ЛГБТ і ВІЛ активістів)	13
Коробка Л.М. До проблеми стигматизації осіб із COVID-19 в умовах поширення пандемії коронавірусу	15
Косьяк Т.С. Особливості загальної та ролі самооцінки жінок	17
Кузьмич О.П. Сучасний соціально-психологічний погляд на значимі ціннісні орієнтири для поколінь X,Y,Z	19
Локарева Г.В. Індивідуальні особливості творчої особистості в контексті вчення про вищу нервову систему	20
Лукашевич О.А. Проблема розвитку ідентичності у концепції статусів Дж. Марсія	22
Мяленко В.В. Особливості соціально-психологічної підтримки транс*осіб під час переходу	23
Пархоменко І.А. Теоретичний аналіз підходів щодо визначення феномену «соціально-психологічного проектування»	25
Савченко Н.В. Тілесність та ментальний простір	27
Світла К.І. Теоретичний аналіз самотності як соціально-психологічного явища в умовах пандемії COVID-19	28
Скрипаченко Т.В. Форми самореалізації особистості	30
Станкевич К.Ю. Психологічні особливості впливу домінуючих ціннісних орієнтацій на якість життя особистості	31
Шкаріна О.В. Психологічні наслідки карантинних обмежень в умовах пандемії коронавірусу	33
Юхименко А.С. Нейропсихологічні аспекти формування довіри-недовіри: аналітичний огляд	35

СЕКЦІЯ 2. ПЕДАГОГІЧНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Булава Ю.Ю. Проектування моделі психологічно-безпечного та комфортного середовища гімназії як чинника досягнення високої якості гімназійної освіти	36
Вагіна Л.В. Аналіз чинників розвитку творчого мислення підлітків	38
Вінков В.Ю. Особливості вироблення уявлень про життєвий успіх у молоді з досвідом переживання в минулому невдач	39
Горбань Г.О. Самоорганізація здобувача освіти як складова академічної компетентності	41
Железнякова Ю. В. Взаємозв'язок соціалізації та почуття самотності у підлітків	42
Зайченко Л.В. Проблема виникнення психологічних бар'єрів спілкування в підлітковому віці	44
Залозна Г.В. Особистісні характеристики жертв булінгу серед підлітків	46
Князєв В.М. Адаптація методів кількісної оцінки результатів виконання нейропсихологічних проб, як інструменту діагностики дітей дошкільного та молодшого	47